

Valtiovarainministeriölle
Toimitetaan sähköisesti

Viite: Lausuntopyyntö 5.5.2023, VN/5770/2023

LAUSUNTO VALTIOVARAINMINISTERIÖN LUONNOKSESTA KAIVOSMINERAALIVERON VEROTUSARVON PERUSTEENA SOVELLETTAVIA HINTATietoJA KOSKEVASTA ASETUKSESTA

Keliber Oy kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksista kaivosmineraaliverotukseen liittyviksi asetuksiksi ja esittää alla lausunnon kaivosmineraaliveron verotusarvon perusteena sovellettavia hintatietoja koskevasta asetuluonnoksesta. Asetuluonnos on annettu kaivosmineraaliverolainsäädännön nojalla, joita koskevat lait vahvistettiin keväällä 2023.

Lausunto koskee erityisesti litiumin verotusarvon vahvistamista litiumhydroksidin maailmanmarkkinahinnan perusteella. Lausunnon antamiselle on myönnetty aikaa 2.6.2023 asti.

1 VEROTUSARVON MÄÄRÄYTYMISEN LÄHTÖKOHDAT

1. Kaivosmineraaliverolain yleisenä tavoitteena on kohdistaa verotus nimenomaan Suomen maaperästä louhittuihin metalleihin. Kaivosmineraalivero määrätään metallimalmien osalta arvopeusteisesti. Verotusarvon olisi tarkoitus perustua metallien kansainvälisiin markkinahintoihin. Jollei tällaista hintatietoa olisi saatavilla, verotusarvo määritettäisiin vastaavien muiden julkisten hintatietojen perusteella tai viime sijassa toisen vastaavan tuotteen kansainvälisten, julkisten hintatietojen perusteella. Toisin sanoen, niiden Suomen maaperästä louhittavien metallien osalta, joille ei ole saatavilla maailmanmarkkinahintaa, verotusarvo johdettaisiin sellaisesta *vastaavasta* jalosteesta, jolle on markkinat.
2. Hallituksen esityksessä kaivosmineraaliveroa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 281/2022) on arvonmäärityksen yhtenä lähtökohtana pidetty tavoitetta siitä, että verotusarvo vastaa mahdollisimman hyvin *Suomen maaperästä* louhitun tuotteen käypää arvoa. Hallituksen esityksessä todetaan, että maailmanmarkkinahinnan käyttäminen on perusteltua verotuksen summaarisen luonteen vuoksi, vaikka se ei täsmällisesti vastaa kaivosmineraalin käypää arvoa.¹
3. Maailmanmarkkinahinnan perusteella määritetty arvo kuitenkin yliarvioi rikastusta ja muuta jatkojalostusta edeltävän kaivostuotannon arvoa, koska siihen sisältyy jalostuksen myötä syntyneitä kustannuksia ja lisäarvoa.² Lainsäädäntötyössä on pidetty riittävänä, että käytettävät arvot kuvastavat riittäväällä tarkkuudella metallien välisiä hinnaneroja. Esityöt eivät ota kantaa siihen, mille nimenomaiselle tuotteelle hinnanmääritys perustetaan, vaan tästä säädetään Valtiovarainministeriön asetuksella.

#17707667v8

¹ HE 281/2022, s. 32.

² HE 281/2022, s. 16.

4. Keliber korostaa lain yleisen tavoitteen ja tarkoituksen huomioimista asetusta laadittaessa, jotta vältetään kotimaista yritystoimintaa kohtuuttomasti tai sattumanvaraisesti vaikeuttavia laintulkintoja.

2 ASETUSLUONNOKSEN MUKAINEN LITIUMIN VEROTUSARVO

5. Keliber toteaa, että asetusluonnoksen viittaus litiumin hintatiedon osalta on virheellinen ja johtaa lain tavoitteen vastaiseen lopputulokseen, joka on samalla epäoikeudenmukainen erityisesti Keliberin osalta. Litiumille ei ole läpinäkyvää ja yleisesti hyväksyttyä/käytettyä maailmanmarkkinahintaa, koska litiummarkkinat ovat vielä kehittymättömät. Myös lopputuotteina muodostuvia teollisuuskemikaaleja on useita (esim. litiumkarbonaatti ja litiumhydroksidi), ja niiden markkina ja hinnanmuodostus on erilainen, jolloin yksittäisen litiumyhdisteen lopputuotteen valitseminen verotusarvon määrittäväksi yhdisteeksi johtaa virheelliseen lopputulokseen muiden litiumyhdisteiden osalta.
6. Asetus viittaa hintareferenssinä virheellisesti litiumhydroksidiin (asetuksen 1 §:n 6 kohta). Sama virhe toistuu Valtiovarainministeriön asetuksia koskevassa muistiolounnoksessa (5.5.2023, VN/5770/2023). Kummassakin viitattu hintatieto on litiumhydroksidin sijasta *litiumhydroksidimonohydraatin* hintatieto, jolle viitattu London Metal Exchange -pörssin hintatieto perustuu. Litiumhydroksidi-monohydraatin *litiumhydroksidipitoisuus* on minimissään 56,5 %. Jakamalla hintatieto asetuksessa esitetyllä tavalla luvulla 0,565 johtaa siten litiumhydroksidin – ei litiumin – hintaan. Toisin kuin litiumhydroksidi-monohydraatille, puhtaalle litiumhydroksidille ei sellaiseen ole markkinoita, koska se on tuotteena teoreettinen.
7. On tärkeää huomata, että Keliberin louhimassa litiummalmissa on kyseessä litiumoksidista, eikä teollisuuskemikaalista kuten litiumhydroksidista. Keliberin tiedossa ei ole, että Suomen maaperästä louhittaisiin litiumhydroksidia, jolloin litiumhydroksidin käyttäminen vertailuhintana johtaa virheelliseen lopputulokseen.
8. Valtiovarainministeriön muistiolounnoksessa litiumhydroksidin käyttämistä hintatietona perustellaan maailmanlaajuisesti kasvavalla akkuteollisuudella, jota varten litiumhydroksidia jalostetaan. Muistion mukaan litiumhydroksidi vastaa parhaimmalla tavalla muiden metallimalmien arvostusperiaatteita siitä, että verotusarvo perustuu hintatietoon, joka kuvastaa jalostetun metallin vertailukelpoista hintaa. Sen sijaan muistiossa spodumeenirikasteen arvioidaan kuvaavan alemman jalostusasteen tuotteen hintaa.
9. Muistiossa ei kuitenkaan perustella sitä, miksi litiumin hintatieto tulee perustaa enemmän jatkojalostusta vaativalle tuotteelle, kun käytettävissä olisi myös hintatieto lähempänä varsinaista Suomesta louhittua litiummalmaa (litiumoksidi) koskevasta jalosteesta, eli spodumeenirikasteesta. Valtiovarainministeriön muistiossa todetaan, että spodumeenirikaste on jalostuksessa ensimmäinen tuote, josta edelleen jalostetaan muita kemiallisia yhdisteitä ja tuotteita. Näihin sisältyvät akkuteollisuudessa käytettävät kemialliset yhdisteet, kuten litiumhydroksi-monohydraatti, mutta myös monet muut yhdisteet, kuten litiumkarbonaatti, jota esimerkiksi Teslan LFP-akku tuotannossa valtaosin käytetään.
10. Suomessa louhittava litiummineraali on tyypillisesti spodumeenia. Suomesta louhittu malmi ei siis ole puhdasta litiummetallia tai litiumhydroksidi-monohydraattia, jolloin niiden arvon

käyttäminen verotusarvona johtaa virheelliseen lopputulokseen erityisesti, kun spodumeenin ja litiumhydroksidi-monohydraatin markkinat ovat erilliset, eivätkä tuotteet ole vertailukelpoisia.

11. Tavanomaisin spodumeenirikastetuote markkinoilla on 6 % Li₂O (litiumoksidipitoisuus 6 %). Sekä litiummalmin että spodumeenirikasteen pitoisuus ilmoitetaan kansainvälisesti litiumoksidiprosentteina (Li₂O %), mikä tukee litiumoksiidiin perustuvan verotusarvon käyttämistä. Keli-berin Suomen maaperästä louhima malmi sisältää litiumpitoisia mineraaleja, joista spodumeeni on selkeästi yleisin. Litiumoksidissa ja asetuksessa mainitussa litiumhydroksidi-monohydraatissa on kyse *kahdesta täysin eri litiumyhdisteestä*, joiden markkinat ja hinnoittelu ovat erilaiset ja joissain määrin myös toisistaan riippumattomat.
12. Spodumeenirikasteen käyttäminen verotusarvon määrittämiseen kuvastaa parhaiten *Suomen maaperästä louhitun* metallin käypää arvoa ja ottaa huomioon myös kaivosmineraaliverolain yleisen tavoitteen kohdistaa verotus nimenomaan Suomen maaperästä louhittuihin metalleihin. Spodumeenirikasteen käyttäminen verotusarvon määrittämiseen kohtelisi myös eri kotimaisia litiumtoimijoita yhdenvertaisesti riippumatta siitä, mitä lopputuotetta litiumia sisältävästä malmista jalostetaan.
13. Spodumeenirikasteelle (6 % Li₂O) on olemassa maailmanmarkkinahintatieto (FastMarkets-nimisen hintaraportoijan tuottama referenssihintana). Luotettava verotusarvo saataisiin siten jakamalla spodumeenirikasteen markkinahintatieto 0,06:lla.
14. Spodumeenirikasteen hintatieto kuvastaa tarkimmin Suomen maaperästä louhitun metallin arvoa, ja toteuttaa siten parhaiten lain esitöissä mainittua tavoitetta käyvän arvon käyttämisestä. Tuotteeseen, joka edellyttää enemmän jatkojalostusta, sisältyy suurempi hinnoitteluriski sen perusteella, mille kemiallisille yhdisteille ja tuotteille markkinoilla on kysyntää tulevien vuosien ja vuosikymmenten aikana. Kuten edellä on todettu, spodumeenirikasteesta voidaan jatkojalostaa kemiallisia yhdisteitä eri tarkoituksiin, jolloin verotuksen ei tulisi perustua yksittäisen tai satumanvaraisen kemiallisen yhdisteen arvoon. Spodumeenirikasteen käyttäminen hintatietona kestää paremmin aikaa kuin pidemmälle, vain tiettyihin kemiallisiin prosesseihin jalostetun litiumhydroksidi-monohydraatin hinta.
15. Lisäksi, koska spodumeenirikaste on lähempänä rikastamon syöttövaihetta, saantitappiot³, sulattamon sakkomaksut⁴ ja jatkojalostuksessa muodostuva arvonnisa eivät vääristä litiumin veropohjaa yhtä voimakkaasti kuin yksittäistä jalostetumpaa tuotetta käytettäessä.
16. Vaikka kaivosmineraaliveron on todettu olevan luonteeltaan summaarinen, ei se tarkoita sitä, että veron määräämisessä ei tulisi pyrkiä täsmällisyyteen. Spodumeenirikasteen käyttö verotusarvon hintatietona ei ole sen monimutkaisempaa tai vaikeampaa kuin litiumhydroksidi-monohydraatin käyttäminen. Spodumeenirikasteen luotettava hintatieto antaa kuitenkin oikeamman kuvan nimenomaan Suomen maaperästä louhitun metallin oikeasta arvosta ja kohtelee eri litiumtoimijoita yhdenvertaisesti riippumatta siitä, mitä malmista kemiallisesti jatkojalostetaan.

#17707667v8

³ Kaivosmineraaliverolaki lähtee siitä, että mineraalin metallipitoisuus saadaan määritettyä, kun se syötetään rikastamoon. Tosiasiassa rikastusprosessissa ei ole teknisesti ja taloudellisesti mahdollista saada talteen kaikkea louhittua metallia.

⁴ Rikasteen sisältämistä epäpuhtauksista voidaan joutua maksamaan jatkojalostusvaiheessa sulattamolle sakkomaksuja. Epäpuhtaudet voivat olla metalleja, jotka kuitenkin kuuluvat kaivosmineraaliveron piiriin.

3 EHDOTUS ASETUKSEN 1 §:N 6 KOHDAKSI

17. Keliber esittää, että kaivosmineraaliveron verotusarvojen perusteena sovellettavista hintatiedoista annettavan Valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 6 kohta olisi seuraava:

[...]

6) litiumille (Li) litiumoksidin hintaa, joka perustuu Fastmarkets -nimisen hintaraportoijan tuottamaan kuukausittaiseen referenssihintaan spodumeenirikasteelle (6 % Li₂O) jaettuna luvulla 0,06;

[...]

Helsingissä 1. kesäkuuta 2023

Keliber Oy

Riku Sauso
Talousjohtaja